

**Chyba!Chyba!
Neznámý
argument
přepínače.**

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Zvláštní škola, Rýmařov, Školní náměstí 1

Školní náměstí 1, 795 01 Rýmařov

Identifikátor školy: 600 026 051

Zřizovatel: Školský úřad Bruntál, Květná 64, 792 01 Bruntál

Školský úřad Bruntál

Termín konání komplexní inspekce: 3. - 5. dubna 2000

Čj.	146155/00-11091
Signatura	kn1zt102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola Rýmařov poskytuje žákům města a okolních obcí vzdělání ve zvláštní škole a ve třídách pomocné školy, součástí zvláštní školy je základní škola při nemocnici a školní družina.

Hodnocení kvality vzdělávání

Český jazyk

Ve všech třídách bylo učivo českého jazyka rozpracováno do tematických plánů, které odpovídaly učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu. Mezi jednotlivými ročníky je zajištěna kontinuita výuky.

Z jedenácti pedagogických pracovníků školy nemají tři vyučující potřebnou pedagogickou a odbornou způsobilost, jde o vyučující v důchodovém věku s dostatečnou pedagogickou praxí. Výuka probíhá v budově zvláštní školy, v budově základní školy a ve škole při nemocnici, která je součástí zvláštní školy. V elokované třídě jsou vyučováni žáci pomocné a zvláštní školy, učebna je velmi malá, neodpovídá potřebám. Není dostatečný prostor pro relaxaci žáků, pohyb po třídě je ztížený, chybí prostor pro uložení pomůcek. Učebna je pro žáky se středně těžkou mentální retardací nevyhovující. Ostatní učebny zvláštní školy jsou prostorově i vybaveností nábytkem a učebními pomůckami v souladu s potřebami žáků a se zásadami psychohygieny. Prostředí tříd i přilehlých chodeb má vysokou estetickou úroveň. Sociodemografické podmínky mají výrazný vliv na výuku, i na znalosti žáků.

Hodiny byly strukturovány s ohledem na kratší a nižší koncentraci pozornosti žáků. Byl záměrně vytvářen prostor pro co největší komunikaci žáků, rozšiřování slovní zásoby i osvojování základů spisovné češtiny. Výběr i množství sdělovaných informací bylo přiměřené a zohledňovalo specifické podmínky tříd zvláštní školy. Vyučující volili formy práce podporující samostatnost, rozvoj myšlení a paměti. Byl uplatňován multisenzoriální přístup s dostatečným názorem, učivo bylo dostatečně procvičováno. Výuka byla odborně správná, učivo bylo aplikováno při praktických úkolech.

Během výuky měli vyučující přehled o všech žácích a jejich činnosti. Žáci byli motivováni pozitivním hodnocením, klasifikace byla dostatečně četná.

Komunikace ze strany vyučujících byla vstřícná a rozvíjející se zaměřením na rozvoj dorozumívacích schopností. Vyučující dbali na úroveň verbálních i neverbálních projevů žáků a prováděli potřebnou korekci.

Učebna pro žáky zvláštní školy a pomocné třídy je prostorově nevyhovující.

Úroveň výuky českého jazyka na základě hodnocení podmínek výuky, užitých forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky byla ve všech sledovaných hodinách promyšlená, probíraná témata byla v souladu s tematickými plány. Hospitace byly uskutečněny v hodinách geometrie a aritmetiky. Ve výuce matematiky je mezi jednotlivými ročníky zajištěna kontinuita výuky.

Vyučovací hodiny byly strukturovány s ohledem na výukové schopnosti žáků a jejich rozdílnou mentální úroveň. Dominantní byla četnost opakování, procvičování a důsledné využívání názoru, mezipředmětových vztahů i individuálních zkušeností žáků. Výuka geometrie byla

směřována k praktickým činnostem při odhadech délek, měření a porovnávání geometrických obrazců. Početní úkoly v aritmetice byly orientovány na příklady z praxe. Vedle metod dialogických bylo využíváno individuální práce s texty, demonstrace, samostatné rýsování a počítání na tabuli a v sešitech. Vyučující průběžně kontrolovali výkony jednotlivých žáků, při hodnocení bylo používáno pozitivní stimulační. V části výkladové se vyučující snažili vyvodit učivo na základě dialogu s žáky. Ve všech fázích výuky byl přístup k žákům individuální, vyučující měli přehled o postupu jednotlivých žáků. Chyby byly odstraňovány až po zjištění, že žák pochopil, v čem se chyby dopustil. Během výuky bylo záměrně měněno tempo, druhy činností, byly zařazeny i relaxační chvíle. Pracovní tempo bylo přizpůsobeno možnostem jednotlivých žáků. V závěru vyučovací hodiny vyučující zhodnotili průběh, učivo bylo shrnuto a byly hodnoceny i výkony jednotlivých žáků. Didaktické zásady byly dodržovány.

Žáci byli vhodně motivováni dostatečnou názorností a aktualizací probíraného učiva. K motivaci bylo využíváno hodnocení a klasifikace se zaměřením na pozitivní hodnocení výkonů a pokrok, kterého jednotliví žáci dosáhli. Hodnocení plnilo zpětnovazební funkci.

Komunikace ze strany učitelů byla vstřícná a plnila i svou funkci v oblasti psychologického působení na žáka s důrazem na vlastní sebehodnocení, sebepoznání a vytváření pozitivních vztahů ve skupině. Vyučující korigovali verbální projevy žáků, důraz byl kladen na stylistickou část verbálního i grafického projevu. Interakce a komunikace vyučujících ve sledovaných hodinách se výrazně podílela na posilování přirozených vztahů mezi žáky.

Plánování a příprava výuky je hodnocena jako velmi dobrá. Podmínky výuky, organizace, formy a metody výuky jsou přizpůsobeny zvláštnostem žáků. Motivace, hodnocení a komunikace jsou založeny na pěkném vztahu k žákům.

Kvalita výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Pracovní vyučování

Hodnocení vychází z hospitací v pracovním vyučování dívek a chlapců ve třídách zvláštní školy a ve třídě pomocné školy. Časová dotace, členění hodin i obsah pracovních činností bylo v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu. Pracovní vyučování je členěno na dílenské práce, pěstitelské práce a práce v domácnosti. Pracovní vyučování je zaměřeno na vytváření praktických dovedností a návyků a je koncipováno se záměrem vytváření předprofesní orientace žáků.

Vyučující pracovního vyučování splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Odborné pracovní vyučování jsou umístěny v budově mimo zvláštní školu, prostory jsou malé, v zimních měsících nejsou dostatečně vytápěny. Vybavení náradím je dobré. Ve všech sledovaných hodinách bylo dbáno na dodržování zásad bezpečnosti práce.

Struktura výuky, formy a metody byly přizpůsobeny probíraným tématům a individuálním pracovním možnostem žáků. Výuka pracovního vyučování byla uskutečněna v dílně, ve školní cvičné kuchyni a v pomocné třídě. Veškeré činnosti byly vysvětleny, názorně předváděny, jednotlivé úkony žáci individuálně prováděli za dohledu vyučujících. Pracovní činnost žáků byly vyučujícími průběžně hodnoceny, chyby a chybné postupy byly odstraňovány. Výuka byla zaměřena na rozvoj kladného vztahu k manuální práci, rozvoj zručnosti a kreativity. Učitelé dbali na dodržování technologie, žáci byli seznamováni s vlastnostmi materiálů. V hodinách pracovního vyučování žáků pomocné školy žáci pod dohledem a za pomoci vyučující barvili velikonoční vajíčka. Pracovní činnost zde má vedle rozvoje funkcí motorických i velkou roli socializační.

Žáci jsou informováni o smyslu své vlastní práce, výrobky žáků jsou funkční. Hodnocení výsledků práce žáky motivuje pozitivně.

Interakce a komunikace mezi žáky a učiteli a mezi žáky samotnými je založena na dodržování zásad slušného chování a respektování osobnosti žáka. Komunikace je soustředěna na funkci informační, pochopení instrukcí a dodržování technologie.

Výuku pracovního vyučování z hlediska sledovaných jevů lze hodnotit jako velmi dobrou, prostory v dílnách lze hodnotit jako ještě vyhovující.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce školy je písemně zpracována. Celoroční plán práce školy vychází z analýzy stávajícího stavu. Vymezuje základní úkoly pro školní rok 1999/2000 v oblasti výchovně vzdělávací, důraz je kladen na systematickou výchovu vedoucí k eliminaci sociálně patologických jevů. Současně obsahuje popis organizační struktury školy s rozdělením kompetencí, přehled metodických orgánů, plán pedagogických rad a činnost zájmových kroužků. Součástí plánu je "Minimální preventivní program školy". Jsou písemně zpracovány plány práce pro pomocnou školu, výchovné poradenství, školu při nemocnici a školní družinu.

Tento hlavní dokument je věcný s dobrou vypovídací hodnotou, je zde stanovena jmenovitá odpovědnost za plánované úkoly, jsou stanoveny termíny plnění.

Vedení školy dále konkretizuje úkoly v měsíčních plánech, jejich plnění je průběžně sledováno a hodnoceno. Pedagogické problémy jsou řešeny zejména v rámci pedagogických rad. Organizační řád je optimální jak z hlediska obsahu, tak i věcnosti.

Škola se řídí schválenými učebními plány, žáci zvláštní školy jsou vyučováni podle vzdělávacího programu čj. 22980/97-22, žáci pomocné školy podle vzdělávacího programu pomocné školy čj. 24 035/97-22. Žáci umístění ve škole při nemocnici jsou vzděláváni individuálně podle vzdělávacích programů kmenových škol. Na základě hospitační činnosti, kontroly příslušných tematických plánů a pedagogické dokumentace lze konstatovat, že realizace učebního plánu je v souladu s uvedenými vzdělávacími programy. Mimo vyučování jsou osobní dispozice žáků rozvíjeny činnostmi zájmových útvarů.

Rozsah a účelnost plánování zcela odpovídají velikosti a podmínkám školy, základní cíle v jednotlivých oblastech práce školy jsou jasně vymezeny. Učební plány a osnovy jsou dodržovány. Na základě zjištěných skutečností je tato oblast hodnocena jako velmi dobrá.

Organizování

Pravidla provozu školy a jejích součástí vymezuje organizační řád. Ředitelka školy adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří dostatečný prostor pro jejich uplatnění. Součástí organizačního řádu jsou rovněž zásady rozdělení pravomocí mezi ředitelkou a její zástupkyní. Zásady v oblasti ekonomické určuje vnitřní platový předpis školy.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu má jasně stanovena pravidla. Běžný provoz se řídí vnitřním řádem, který respektuje Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že vnitřní řád školy je pracovníky i žáky školy akceptován.

Při řízení školy vedení využívá názory a doporučení metodického sdružení a kabinetu speciálních škol. Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovné a vzdělávací, po obsahové stránce mají

standardní úroveň. Rozvrh hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogů v rámci podmínek školy, zohledňuje fakt, že žáci dojíždějí z 16 okolních obcí. Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy a pedagogických aktivit. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny proti zneužití. Vnější informační systém zajišťuje pravidelnou a včasnou informovanost rodičů. Komplexnější informace jsou podávány na třídních schůzkách, existuje možnost individuálních pohovorů o výchovných a vzdělávacích problémech žáků i mimo stanovené termíny po předchozí domluvě.

Škola je zapojena do akcí kabinetu speciálních škol okresu Bruntál a vyvíjí dobrou spolupráci s ostatními speciálními školami okresu. Spolupracuje s poradenskými institucemi, MěÚ v Rýmařově, TJ Rýmařov, se ZŠ spádové oblasti, Policií ČR, OÚ Bruntál, DD v Janovicích, s občanským sdružením Romů, ČČK Bruntál a s příslušnými dětskými lékaři.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona. Po stránce obsahové má dobrou vypovídací hodnotu.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy používá účelně nástroje operativního řízení, které je jako celek funkční. Problémem školy je nedostatek mladších učitelů, kteří by měli nahradit učitele odcházející do důchodu. Řízení školy má návaznost na plánování i kontrolu jednotlivých oblastí, zejména pedagogické. Pro uplatňování kreativity a iniciativy jednotlivců jsou ve škole vytvořeny velmi dobré podmínky.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je vhodně využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vytvořen plán hospitační a kontrolní činnosti, který postihuje oblast zejména pedagogickou, kontrolována je i oblast kontroly správních zaměstnanců. Plánované úkoly jsou z hlediska termínu a jmenovité zodpovědnosti konkrétní. Podklady pro hodnocení pracovníků získává vedení prostřednictvím hospitační činnosti, kontrolami dokumentace třídy a žáků. Nedílnou součástí sledování úrovně výuky jsou pololetní prověrky učiva.

Záznamy o provedených hospitacích jsou vedeny, výsledky kontrol a hospitační činnosti jsou vyhodnocovány, závěry jsou s pracovníky projednávány.

Kontrolní mechanismy jsou funkční, celkově má kontrolní systém velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Koncepční záměry vychází z potřeb oblasti, jsou reálné, účelnost a rozsah plánování odpovídá velikosti, struktuře a podmínkám školy. Organizační struktura je funkční a umožňuje uplatnění všech zaměstnanců s odpovědností za dané úseky práce. Informace pro zaměstnance, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní s velmi dobrými kontrolními mechanismy.

Kvalita řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- zařazení do sítě škol č. j. 180/2000 Ř
- povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- celoroční plán práce školy
- tematické plány
- písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti vedení školy
- písemné žákovské práce, výrobky žáků
- podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy)

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce, matematice a v pracovním vyučování a dále hodnocení kvality řízení. Posouzením sledovaných oblastí, s výjimkou omezeného prostoru v učebně pomocné třídy a dílen, nebyla zjištěna negativa, zjištěna byla výrazná pozitivita:

- velmi dobrá úroveň vzdělávání ve výše uvedených předmětech
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách
- estetická úroveň všech prostor školy

Zvláštní škola prokázala velmi dobré výsledky v oblasti vzdělávání a řízení.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáků a výchovně vzdělávacích programů, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zbyněk Knop	PaedDr. Z. Knop v. r.
Členové týmu	Mgr. Lenka Vojtovičová	Mgr. L. Vojtovičová v. r.

V Ostravě dne 21. dubna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 2. května 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Ladislava Stopková	L. Stopková v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobry	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad	22. 5. 2000	146 199/00-10023
Zřizovatel	22. 5. 2000	146 199/00-10023

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány